

Nota informativă
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Listei echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se achită remunerație
compensatorie pentru reprografiere

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Dreptul de autor reprezintă temelia economică a industriei creative, stimulând inovarea, activitatea creativă, investițiile și producția. Astfel, dreptul de autor și drepturile conexe reprezintă un mijloc important pentru asigurarea recompensării activităților din sectorul creativ. Cadrul normativ național care reglementează dreptul de autor și drepturile conexe, îl constituie Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în continuare, <i>Legea nr. 230/2022</i>), care a intrat în vigoare la data de 09.10.2022 și a fost adoptată în vederea armonizării prevederilor legislației din acest domeniu la reglementările acquis-ului european relevant, prin transpunerea unui șir de directive europene din domeniu, oferind astfel un grad ridicat de protecție autorilor și titularilor de drepturi la nivel național. Potrivit art. 72 alin. (4) din Legea nr. 230/2022, lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie, identificată conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014, se aprobă de Guvern.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul de act normativ nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Prin prezentul proiect de act normativ se propune a se reglementa Lista echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru reprografiere. În esență, în condițiile art. 11 din Legea nr. 230/2022, autorul sau titularul dreptului de autor are dreptul patrimonial exclusiv să permită sau să interzică utilizarea operei sale, fiind enumerate acțiunile în acest sens, inclusiv prin reproducerea operei. Reproducerea constă în realizarea unui ori a mai multor exemplare ale unei opere sau ale unui obiect al drepturilor conexe, fie directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv în scopul de fixare audio ori video și/sau al stocării unei opere ori a unui obiect al drepturilor conexe pe suporturi materiale sau electronice. Având în vedere reglementările menționate, orice utilizare a operelor sau altor obiecte protejate prin drept de autor sau drepturi conexe, presupune existența în prealabil a unui acord de utilizare a acestora eliberat de autor sau titularul de drepturi. Totuși, pentru a asigura un echilibru între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile utilizatorilor de opere, Legea nr. 230/2022 prevede anumite excepții și limitări în privința exercitării dreptului de autor și a drepturilor conexe, cu condiția să nu contravină utilizării normale a operelor sau a altor obiecte protejate și să nu prejudicieze interesele legitime ale autorilor sau ale titularilor de drepturi. Nemijlocit, în cazul dreptului de reproducere, care este un drept patrimonial exclusiv al autorului sau titularului de drepturi, art. 56 alin. (1) lit. a) din Lege, prevede că sunt permise fără consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor sau al drepturilor conexe, dar cu plata unei remunerații compensatorii reproducerea pe hârtie sau orice suport similar realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, cu excepția partiturilor, în condițiile art. 72. Or, la modul practic, este imposibil să se acorde consimțământul pentru reproducerea operei unui număr mare de persoane sau să se monitorizeze modul în care această permisiune este ulterior utilizată. Însă, pe de altă

parte, ținând cont de evoluția tehnologiilor moderne, este dificilă negarea faptului că activitatea de reproducere nu ar afecta potențialul venit al autorului sau titularului de drepturi.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 230/2022, reprografierea constă în reproducerea operei pe hârtie sau pe orice suport similar, realizată prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, cu excepția partiturilor, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile.

Remunerația compensatorie pentru reprografiere se datorează în cazul echipamentelor și suporturilor materiale concepute pentru realizarea de copii și pe care se pot realiza reproduceri ale operelor exprimate în scris sau grafic, indiferent dacă procedeul folosit este unul analogic sau digital. Astfel, remunerația compensatorie pentru reprografiere se stabilește pentru un potențial prejudiciu cauzat autorilor și titularilor de drepturi pentru acțiunile de reproducere a unei opere prin acțiunile sau operațiunile menționate supra.

Potrivit art. 72 alin. (5) din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie pentru reprografiere este egală cu 1%, calculată din a) valoarea statistică a echipamentelor – pentru importatori; b) prețul de producere al echipamentelor, fără taxa pe valoarea adăugată – pentru producători; c) prețul per pagină al copiilor realizate de centrele de copiere.

Acest tip de remunerație compensatorie urmează a fi achitat de către persoanele fizice și juridice care importă sau produc echipamentul utilizat pentru reprografiere și centrele de copiere care îl utilizează. Corespunzător, beneficiarul final al remunerației compensatorii pentru reprografiere este autorul și editurile (titulari de drepturi) despre a căror opere și, respectiv, publicații se poate presupune că au fost reproduse.

Conform art. 72 alin. (6) în corelare cu art. 71 alin. (6) din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie pentru reprografiere nu se achită în privința echipamentelor și a suporturilor materiale dacă acestea sunt importate de o persoană fizică exclusiv pentru uz personal în limitele prevăzute de legislația vamală; sunt plasate sub regim vamal suspensiv; au menire profesională și nu pot fi folosite în condiții casnice. Totodată, potrivit art. 56 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie pentru reprografiere nu se va achita pentru actele specifice de reproducere realizate de către biblioteci publice, instituții de învățământ, muzee sau arhive, al căror scop nu este obținerea de avantaje comerciale sau economice, directe sau indirecte.

Prin urmare, prin prezentul proiect de act normativ se propune a se aproba acele echipamente și suporturi materiale (în speță, copiatoare, imprimante, scannere, aparate fax, telecopiatoare, inclusiv a hârtiei pentru copii), concepute pentru realizarea de copii și pe care se pot realiza reproduceri ale operelor exprimate în scris sau grafic, la importul, producerea sau realizarea copiilor urmează a fi achitată remunerația compensatorie pentru reprografiere de către subiecții astfel impuși prin lege.

Lista propusă a echipamentelor și suporturilor materiale pentru care urmează să se achite remunerația compensatorie pentru reprografiere a fost identificată conform Nomenclurii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014, cerință impusă de prevederile art. 72 alin. (4) din Legea nr. 230/2022. De menționat că, în raport cu hârtia pentru copiere/tipărit (A4, indiferent de gramaj) nu necesită atribuirea de coduri ale Nomenclurii combinate a mărfurilor, deoarece în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) lit. b) în corelare cu alin. (5) lit. c) din același articol din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie pentru reprografiere în acest caz nu se achită din importul hârtiei, dar din prețul per pagină al copiilor realizate de către centrele de copiere.

Dreptul la remunerație compensatorie pentru reprografiere este supus gestiunii colective obligatorii, care potrivit Legii nr. 230/2022, presupune că este exercitat prin intermediul organizației de gestiune colectivă. Prin urmare, conform mecanismului stabilit de art. 72 în corelare cu art. 71 din Legea nr. 230/2022, subiecții ce au obligația să achite acest tip de remunerație urmează să o achite organizației de gestiune colectivă desemnată cu dreptul de

colectare a acesteia. Corespunzător, în termen de 15 zile de la încheierea fiecărui trimestru Serviciul Vamal va comunica AGEPI lista importatorilor de echipamente și suporturi materiale propuse prin prezentul act normativ și care au fost importate în trimestrul precedent, cu indicarea, pentru fiecare importator în parte, a datelor de identificare (denumire și IDNO) și a valorii statistice; producătorii comunică AGEPI, în baza unei declarații pe propria răspundere, informația privind echipamentele și suporturile materiale puse în vânzare în trimestrul precedent, cu indicarea prețului de producere al acestora. În termen de 15 zile de la primirea acestor informații, AGEPI le transmite organizației de gestiune colectivă care, la rândul său, colectează remunerația compensatorie pentru toți autorii și titularii de drepturi, o repartizează și o plătește conform condițiilor stabilite în metodologia elaborată în acest sens potrivit prevederilor art. 99–101 din Legea nr. 230/2022.

În procesul elaborării acestui proiect de act normativ au fost consultate Studiul publicat de OMPI și IFRRO - *International Survey on Text and Image Copyright Levies, 2016 Edition*, precum și Studiul publicat în anul 2023 de către OMPI - *Collective Management of Text and Image- Based Works*.

Referitor la acțiunea prezentului proiect, se propune ca acesta să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Având în vedere mecanismul cu referire la colectarea, achitarea și repartizarea remunerației compensatorii pentru reprografiere descris supra, care implică mai multe etape și proceduri, totodată, fiind necesară negocierea metodologiei în acest sens, reieșind din necesitatea asigurării acestui tip de remunerație pentru autorii și titularii de drepturi, se consideră judicios ca actul normativ supus examinării să intre în vigoare conform formulei astfel propuse.

În contextul celor expuse, în scopul asigurării sistemului eficient de protecție a dreptului de autor, drept unul din instrumentele care garantează activitatea creativă, se consideră oportună aprobarea prezentului proiect de act normativ.

5. Fundamentarea economico-financiară

Reglementările propuse prin proiectul hotărârii de Guvern nu necesită careva cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect, se încadrează perfect în cadrul normativ în vigoare și nu este necesară modificarea cadrului normativ conex.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu prevederile art. 8 lit. a) și art. 9 alin. (1) și (2) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, AGEPI a publicat pe site-ul web oficial și pe portalul www.particip.gov.md anunțul despre inițierea elaborării acestui proiect, fiind invitați toți subiecții interesați să înainteze propuneri corespunzătoare în acest sens (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-listei-echipamentelor-si-suporturilor-materiale-pentru-care-se-achita-remuneratie-compensatorie-pentru-reprografiere/9600>).

Potrivit art. 11 și 12 din aceeași lege, la data de 02.11.2023, proiectul a fost plasat pentru consultări publice (<https://agepi.gov.md/ro/transparency/consultation>). Totodată, la data de 08.11.2023 și 09.11.2023, acesta a fost consultat în cadrul ședințelor de lucru cu părțile interesate, în speță, reprezentanții autorilor și titularilor de drepturi (o organizație de gestiune colectivă avizată pentru gestionarea dreptului de autor asupra operelor muzicale, audiovizuale, literare și științifice), precum și cu reprezentanții mediului privat.

La data de 05.12.2023, a avut loc ședința interinstituțională dintre reprezentanții AGEPI, reprezentanții Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și ai Serviciului Vamal pe marginea proiectului de act normativ, în cadrul căreia, nemijlocit au fost puse în discuție codurile

identificate de către AGEPI conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, adoptată prin Legea nr. 172/2014 (*în continuare –NC*) și raportate la echipamentele și suporturile materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru reprografiere (care se regăsesc în anexa proiectului hotărârii de Guvern). Astfel, de către Serviciul Vamal s-a menționat că toate echipamentele ce se regăsesc în Lista anexată la proiectul hotărârii Guvernului (copiatoare, imprimante, aparate fax, telecopiatoare), cu excepția scannerelor (care se clasifică conform Codului NC 8471 60 700), sunt citate la poziția tarifară 8443. Totodată, stabilirea codului tarifar a echipamentelor la nivel de nouă cifre, necesită cunoașterea parametrilor tehnici menționați în denumirile subpozițiilor poziției tarifare 8443. Prin urmare, s-a propus indicarea poziției mărfurilor din NC (primele patru cifre a codului NC), respectiv 8443 sau identificarea parametrilor necesari încadrării tarifare ce vor permite stabilirea codului NC (la nivel de nouă cifre). La caz, careva parametri tehnici nu pot fi identificați, or, potrivit art. 72 alin. (1) din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie pentru reprografiere se datorează în cazul echipamentelor și al suporturilor materiale concepute pentru realizarea de copii și pe care se pot realiza reproduceri ale operelor exprimate în scris sau grafic, indiferent dacă procedeul folosit este unul analogic sau digital. Respectiv, o cerință ar fi că procedeul folosit de aceste echipamente sau suporturi materiale să fie analogic sau digital, alte caracteristici tehnice ale acestora, legea nu obligă să fie identificați.

Suplimentar, pe Platforma consultativă permanentă în cadrul AGEPI (*în domeniul protecției juridice a drepturilor de autor și drepturilor conexe*), proiectul de act normativ a fost supus consultărilor publice în cadrul a două ședințe, la care au participat reprezentanții Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, ai Serviciului Vamal, SRL Ultra Distribution (în calitate de agent economic care activează în domeniul importului și distribuției de echipamente și suporturi electrice și electronice) și ai Asociației Obștești Asociația pentru Drepturile la Reproducerea Operelor „ADERO” (AO „ADERO”). În esență, pe de o parte, AO „ADERO”, în calitate de organizație de gestiune colectivă avizată pentru gestionarea dreptului de autor asupra operelor literare, științifice, muzicale și audiovizuale consideră necesară extinderea listei echipamentelor și suporturilor materiale pentru care să se achite remunerație compensatorie pentru reprografiere prin completarea acestora cu *smartphone, tablete și aparate foto digitale*. Pe de altă parte, reprezentanții importatorilor de echipamente și suporturi materiale utilizate pentru reprografiere (utilizatori) nu sunt de acord cu propunerea de a include aceste echipamente în lista menționată.

În conformitate cu procedura regulamentară, proiectul de act normativ a fost examinat în cadrul ședinței secretarilor generali din 03.06.2024, iar prin indicația Cancelariei de Stat nr. 18-69-6048 din 03.06.2024 a fost expediat autorităților publice pentru avizare. Concomitent, la data de 04.06.2024, AGEPI a expediat proiectul de act normativ spre avizare organizațiilor de gestiune colectivă (Asociația Obștească Asociația pentru Drepturile la Reproducerea Operelor „ADERO”, Asociația Obștească „VICTORIA LEGALITĂȚII”), precum și reprezentanților utilizatorilor (Camera de Comerț și Industrie, AmCham Moldova, Asociația Națională a Companiilor din domeniul TIC, SRL „ULTRA DISTRIBUTION”).

Proiectul de act normativ se subscie în categoria proiectelor anunțate/transmise în avizare conform procedurilor de legiferare aplicate până la intrarea în vigoare a amendamentelor operate la Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 (în redacția Hotărârii Guvernului nr. 447/2024 cu privire la modificarea și abrogarea unor acte normative (eficientizarea procesului de elaborare și promovare a actelor Guvernului), pct. 5).

Astfel, proiectul de act normativ a fost expediat repetat spre avizare autorităților și instituțiilor participante la procedura de avizare, inclusive Centrului Național Anticorupție, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Propunerile și observațiile autorităților și altor părți interesate care au prezentat avize în

termenul stabilit, se regăsesc în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) aferentă proiectului.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de act normativ a fost supus expertizei anticorupție în conformitate cu procedura stabilită în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Potrivit raportului de expertiză anticorupție, implementarea prevederilor propuse poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr. 82/2017).

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul Hotărârii Guvernului nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. În procesul avizării, Centrul de armonizare a legislației a comunicat lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului de act normativ.

10. Constatările expertizei juridice

Majoritatea propunerilor și obiecțiilor formulate de Ministerul Justiției pe marginea proiectului de act normativ au fost acceptate și se regăsesc în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor). În procedură repetată de avizare a proiectului de act normativ, Ministerul Justiției a comunicat că nu sunt obiecții de ordin juridic.

11. Constatările altor expertize

În conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și procedura stabilită în Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 (în vigoare până la data de 23.08.2024), la data de 14.11.2023, atât Analiza impactului de reglementare, cât și proiectul de act normativ au fost examinate de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

În context, de către expertul Grupului de lucru au fost formulate unele comentarii pe marginea Analizei impactului de reglementare a proiectului, iar în ceea ce privește proiectul de act normativ nemijlocit, potrivit expertului, acesta nu conține prevederi contradictorii cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător.